

JOAN F. MIRA

“Els il·lustres convidats, part de la nata i de la flor de la literatura internacional i nacional, passejaven distrets pel pati dels tarongers del palau, feien rogles, etcètera, quan van arribar els cambrers amb les plates de menjar i de beguda. En un instant, començà un espectacle admirable.”

Un episodi em va omplir de tristesa, diu el periodista escriptor, o més ben dit em va deixar del tot estamordit, i com qui diu ple de terror. Això era el 1986. A Nova York, durant una conferència del PEN-Club. Diu que en honor dels escriptors que participaven en la conferència, l'alcalde de la ciutat va oferir una recepció a la seu del PEN. Es tracta d'un petit edifici o palauet antic, un dels pocs edificis del segle XVIII que queden a la ciutat. Per tant, hom imagina que l'ambient, almenys per fora, devia ser clàssic i respectable: digne dels escriptors amfitrions, dels convidats i, en definitiva, de la noble professió de les lletres, que és la nostra. A l'interior, però, segons explica el periodista filòsof Ryszard Kapuscinski, autor original d'aquesta crònica, l'espai era escàs, i hi havia empentes i estretors, falta d'aire, estrèpit ensordidor de veus massa reescalfades per l'alcohol. Els van servir vi blanc, només vi blanc (nota meua, no de Kapuscinski: per aquells anys, als Estats Units d'Amèrica beure només vi blanc era signe de gran refinament europeu), amb abundància de botelles a disposició dels convidats. Entre la multitud, el cronista entreveu fugaçment les cares enrogides de Mailer, de Vonnegut, la cara sense somriure de Günter Grass, la cara concentrada, com de qui escolta un xiuxiueig, de Doctorow. De sobte el cronista escriptor ensopega, o més aviat l'empenyen, contra una figura petita, encongida en actitud defensiva, asseguda en un angle entre dues parets. És un vellet que allarga les mans davant d'ell com per protegir-se. Kapuscinski s'atura i l'agafa, per impedir-li de rodolar sobre el paviment. És Claude Simon, el gran escriptor francès, premi Nobel. Seu silenciós, girant al seu entorn una mirada inquieta i cansada. El cronista s'inclina cap a ell, amb el desig de dirigir-li una paraula amable i afectuosa. Intentant superar la cridadissa general, li diu que la seua és una prosa meravellosa, profunda i pictòrica; que ha llegit amb admiració *El camí de Flandes*, i que s'alegra moltíssim de poder-lo conèixer personalment per poder dir-li com li agrada, etcètera. En aquell instant li cau damunt un tipus alt, vell, gran i canut com Auden, però que no és Auden; siga qui siga, li cau damunt, i ell perd l'equilibri i cau també damunt de Claude Simon, acaben tots tres per terra. En l'estrèpit i la confusió generals, ningú no se n'adona, ningú no en fa cas. I aquesta escena expressa, com diuen els primers mots entre parèntesi que fan de títol a la crònica, que vivim en un món sense autoritat.

Exactament, i llegint açò fa pocs dies –en un llibre de Kapuscinski que es diu *Lapidarium*–, jo vaig pensar que en podia donar fe. Perquè pocs anys després de la conferència del PEN-Club a Nova York hi hagué la conferència del PEN-Club a Barcelona, i durant la recepció que ens va oferir el senyor president de la Generalitat al seu palau hi hagué escenes perfectament dignes de la festa novaiorqueua. Els il·lustres convidats, part de la nata i de la flor de la literatura internacional i nacional, passejaven distrets pel pati dels tarongers del palau, feien rogles, etcètera, quan van arribar els cambrers amb les plates de menjar i de beguda. En un instant, començà un espectacle admirable: rialles i corredisses, acumulació al voltant dels entremesos, mans ansioses, devoració fulminant de la primera passada del servei, i de la segona i la tercera, i més que n'hi hagués hagut. Com si la selecta, literària i espiritual concurrència no hagués tret el ventre de gana en molts anys. Com si no hagueren cobrat drets d'autor en molts segles. I els d'aspecte més pulcre no eren sempre el més discrets. Claude Simon –de qui sóc lector assidu, i sobretot d'*Histoire*, un llibre excepcional–, s'hauria quedat arrupit en un racó. O hauria caigut per terra a empentes i rodolons. I és que, en efecte, al món s'ha perdut l'autoritat.